

Secretariaat Joep Orbons Holdaal 6 NL 6228 GH Maastricht Tel: 043-3618793 Fax: 043-3672585	SOK-Medelingen Ton Breuls Bovenstraat 28 B 3770 Kanne/Riemst Tel: 00-3212454059 Fax: 00-3212454059	Stichting Ir. D.C. van Schaik Beheer Onderaardse Kalksteengroeven Postbus 882 NL 6200 AW Maastricht Fax: 043-3672585 email: vanschaikstichting@nhgl.org
--	--	---

Het SOK bestuur

Ton Breuls	Voorzitter	00-3212454059	tbreuls@skynet.be
Erik Lamkin	Vice-voorzitter	043-3479823	e.lamkin@mecc.nl
Joep Orbons	Secretaris	043-3618793	jorbons@xs4all.nl
Norbert Hensing	Ledencoördinator	043-3264114	n.hensing@wxs.nl
John Caris	Ledenactiviteiten	043-3432174	sonnie@cuci.nl

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica".

De SOK op Internet:

De SOK is op Internet te vinden op: <http://www.xs4all.nl/~jorbons/sok.html>.

SOK-Groeven

De SOK heeft een aantal groeven in zijn beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Voor het betreden van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder:

Groeve	Beheerder	Tel:
Koeleboschgroeve	Ed de Grood	043-3505490
Roothergroeve	John Hageman	043-3645419
Nieuwegroeve	Han Bochman	
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212454059
Theunisgroeve	Giel Bindels	043-3472560
St. Pietersberg (Noordelijk en Zonneberg)	Erik Lamkin	043-3479823
Schamderberg	John Knubben	043-3611227
Fallenberggroeve (Nog) Niet toegankelijk	Peter Houben	043-3213488

Bij inbraak in SOK-groeve:

Bij constatering van inbraak en/of vernielingen aan een van onze SOKgroeven dit direct melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1° Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hierboven.

2° Han Bochman, materiaalbeheer,

3° Ton Breuls, voorzitter SOK, 00-3212454059

4° Ieder ander bestuurslid. Voor namen en telefoonnummers, zie hierboven.

De SOK zal er dan voor proberen te zorgen dat de afsluiting van de groeve binnen vierentwintig uur hersteld is.

SOK- ledenpasjes

SOK leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is. De aanvraag dient met een pasfoto vergezeld bij de secretaris te worden ingediend.

SOK- ledenavonden

SOK Ledenavonden worden iedere 2° vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht beginnend om 19:30 uur.

Voorpagina:

Op de voorpagina staat de kaft van Sub Brit Bulletin 31 afgebeeld waarin allerhande artikelen van onze Engelse zustervereniging Sub Brit.

Oproepen van en naar SOK-Leden

Wijzigingen in ledenlijst

Theo Donders: Sibemaweg 37E, 6224 DA Maastricht, 043-3639458, 06-21906874

SOK Jaarverslag 1999

De SOK heeft voor het eerst een jaarverslag gemaakt. Hierin staan de activiteiten van de SOK die in 1999 zijn geweest. Voor belangstellenden is het jaarverslag te verkrijgen bij de secretaris.

Joep Orbons

Fort Eben-Emael op Internet

Het Internet is overal, zelfs in een vooroorlogs fort. Fort Eben-Emael heeft sinds afgelopen 1 april een eigen website. De website biedt veel informatie over het fort en enkele mooie foto's.

Kijken op www.fort-eben-emael.be.

Congressen en symposia

Dit jaar is een top wat betreft internationale ontmoetingen over groeven en mijnen in de vorm van congressen en symposia. Het begint op 3 juni met een verzamelaarsbijeenkomst in Duitsland, gevolgd door 2 bijeenkomsten tegelijkertijd in juli, de ene in België en de andere in Engeland. Augustus begint met een workshop in Oostenrijk gevolgd door een congres in wederom Engeland. In september is er dan nog een congres in Griekenland. Als laatste staat in september een symposium in Croatie op het programma. Voor diegenen die echt alle tijd hebben is er dus voldoende te reizen en te zien.

Voor diegenen die het niet te ingewikkeld willen maken is het congres in België een "dicht-bij-huis-ervaring". Dit congres is van 14 tot en met 17 juli en gaat grotendeels over groeves. Het wordt georganiseerd door de bekende Belgische vereniging ARAS.

Meer informatie en inschrijvingsformulieren zijn te verkrijgen bij Joep Orbons.

Gezocht.

Wie kan mij aan het boek "Delfstoffen in Limburg" helpen? Deze publicatie is door de NGV uitgegeven in 1989.

John Caris

Aangeboden.

Ik heb nog één exemplaar van De Rode Ridder, 'De duivel van Lichtenberg' in de kast liggen, tegen kostprijs te verkrijgen.

John Caris

Oproepen van en naar SOK-Leden (VERVOLG)

Programma SOK-ledenavond 12 mei 2000

Op 12 mei, de tweede vrijdag van mei, is er weer een SOK-Ledenavond. Deze keer weer in het Natuurhistorisch Museum Maastricht en weer op de aloude tijd van 19:30 uur.

Op het programma staan de volgende onderwerpen:

- Mededelingen van het bestuur;
- Rudy Dortangs houdt een boeiende lezing over Maastrichtien;
- Fons Leunissen zal een aantal interessante dia's tonen uit het ondergrondse Parijs.

Daarna is, zoals gebruikelijk, naborrelen in het museumcafé onder het genot van een verfrissing.

Tot vrijdag 12 mei 2000 om 19:30 uur in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

John Caris

Publicatie

Onze Engelse zustervereniging Subterranea Britannica heeft hun Bulletin nummer 31 uitgebracht. Het bevat 14 artikelen over allerhande Engelse en niet Engelse ondergrondse systemen.

Deze publicatie is in te zien bij Joep Orbons.

Sub Brit Studyweekend

Van vrijdag 21 juli tot en met zondag 23 juli wordt door onze Engelse zustervereniging Sub Brit weer het jaarlijkse study Weekend georganiseerd.

Ditmaal staat Noord-Wales op het programma. Hier zullen bezoeken gebracht worden aan de Sygun kopermijn (Spreek uit "Sugin") bij Beddgelert die normaliter ook toeristisch te bezoeken is. Echter voor deze excursie wordt een bezoek gebracht aan bijzonder boeiende delen van deze ertsmijn die normaliter niet voor het publiek toegankelijk zijn.

Verder staat een bezoek aan de onderaardse energiecentrale van Dinorwig waar 's werelds grootste door mensenhanden gemaakte ondergrondse ruimte is.

Een mooi contrast met deze heel moderne ondergrond is het volgende bezoek aan de prehistorische Great Orme koper mijnen uit de bronstijd.

De zondag is een avontuurlijke dag waar een aantal mijnen en leisteengroeven bezocht zullen worden waarbij het nodige kruip, klim en touwwerk nodig zal zijn.

Meer informatie en inschrijvingsformulieren bij Joep Orbons

MEET THE UNDERGROUND PRESS

“Ondergrondse gangen ontdekt op Mars”. Wetenschappers van de Amerikaanse ruimtevaartorganisatie Nasa hebben met behulp van ultramoderne lasertechnologie een lang bewaard geheim op Mars ontrafeld. Ze hebben nieuwe bewijzen gevonden voor het bestaan van een **oud** ondergronds stelsel van watergangen. Het stelsel werd ontdekt met hulp van de apparatuur aan boord van de sonde Mars Global Surveyor die al sinds 1997 rond de rode planeet cirkelt. De watergangen zijn tot 200 kilometer breed en 1600 kilometer lang. Ze zijn vermoedelijk ontstaan toen Mars nog een jonge planeet was. De noordelijke laaglandvlaktes werden geteisterd door een enorme hitte en koelden daarna snel af. De nu begraven watergangen mondden vermoedelijk uit in een vroegere oceaan. Aan de hand van de topografie en geologie van het ondergrondse watergangen hopen de onderzoekers meer te weten te komen over het proces van afkoeling dat zich op Mars heeft afgespeeld.

bronnen: CNN, ANP

“A visit to Zonneberg” (Afcnt Mirror van 26.11.1999): hun gids is Sgt. Maj. **Henk van VLIET**, uiteraard een fervent **SOK-lid**, die de bezoekers in de ondergrond rondleidt. *“I always ask the group when we first enter the caves: ‘Is this a cave?’ Most say yes. But it's not. Every centimetre is cut out by man”*. Hij is ook eerlijk: *“I only come down for maybe an hour or two by myself. When you're by yourself you begin to see things moving outside of the light, hear things But that never happens when I'm with people.”*

“Een stad in de grot” (TV-Weekeinde De Telegraaf van 18/19.12.1999): in Bourré (aan de de Cher, een zijrivier van de Loire) is een grote ondergrondse groeve. Uw redacteur bezocht de groeve reeds in de tachtiger jaren: een groeve van **zeven** verdiepingen! De “halve Nederlander” **Maurice Delalande** is eigenaar van de groeve. Hij heeft door kunstenaars een ondergrondse stad laten uithouwen en heeft nu drieste plannen met de **Sint Pietersberg**: hij wil 12 Europese hoofdstukken laten uithakken, iedere stad door een kunstenaar uit die hoofdstad. *“Dat wordt nog schrikken voor de beheerder van de berg, de Vereniging Natuurmonumenten”* aldus het artikel. We denken dat er nog veel water door de Cher en de Maas zal stromen, voor het zo ver is.

“Valkenburgse grottenstelsels in kaart gebracht”: Valkenburg wil een degelijk overzicht hebben van haar ondergrond, daarom wordt **Jacques DIEDEREN** sinds vorig jaar betaald om iedere cm ondergronds te bekijken en te inventariseren. Zijn resultaten zullen worden opgenomen in een soort ondergronds bestemmingsplan, waarop staat welk gedeelte van de groeve wel of niet gebruikt kan worden voor recreatie, bescherming, blokwinningen, enz. De gegevens gaan naar **RAAB** (Regionaal Archeologisch Archiverings Bureau) in Amsterdam, de werkgever van **Joep ORBONS**, die zelf

instaat voor de vertaling en verwerking van al die gegevens. **Jacques** heeft de bijna 135 km van de **SIBBERGROEVE** nagenoeg afgerond. Hetzelfde gebeurt nog met de **GEMEENTEGROT**, **GEULHEMMERGROEVE** en, op termijn de **FLUWELENGROEVE**.

“Proefmetingen om instorten grotten te voorspellen” (Dagblad de Limburger DdL van 28.02.2000: Roland BEKENDAM voert een dertigduizend gulden kostend onderzoek uit in de **GEMEENTEGROT** van Valkenburg. Hij berekent de hoeveelheid druk die een pilaar maximaal kan dragen. Daarvoor is een apparaat ontwikkeld, de equotip, dat de metingen uitvoert. Zouden er meerdere pilaren te veel druk “ontvangen”, dan is de veiligheid onvoldoende en bestaat er kans op instorting in de toekomst.

“Wijncafé: kurkentrekker in plaats van tap” (DdL van 09.03.2000): aan de voet van de Daalhemmerweg in Valkenburg ligt een kleine wijnzaak, die uitmondt in een **kleine mergelgroeve** onder de Valkenburgse Ruïne. In dit café “de rijke janssen” (met kleine letters) kun je volgens het artikel grootse wijnen proeven uit alle delen van de wereld. *“Een café met een licht opvoedende doelstelling. Want smaak moet je ontwikkelen”.*

“Een onderwereld met wanhoopskreten en winterslapers” (DdL van 10.03.2000): een wandeling door de **SIBBERGROEVE** met (uiteraard) **Jacques DIEDEREN**. Hij brengt de details van de groeve(n) in kaart voor de gemeente Valkenburg. *“Dit is echt. Dit is een reservoir van tijdloosheid”* zegt **Jacques**. Hij toont de verslaggever de mooiste hoekjes van de (oude) berg. Als geen ander kan hij de ondergrondse belangen opsporen en aantekenen op een soort ondergronds bestemmingsplan voor de gemeente. Hij is er dan ook niet echt rouwig om dat sommige delen minder stabiel zijn. *“Het is hier niet veilig genoeg voor het grote publiek” stelt hij vast, met enig genoegen. Jacques* ten voeten uit

“Groevenreglement 1947” (Heuvelland Aktueel van 14.03.2000): de Steenkolenmijn Valkenburg heeft via de gemeente Valkenburg een verzoek ingediend om op grond van het Groevenreglement 1947 een vergunning te verkrijgen voor het exploiteren van de **KOEGROT / ROEBROECKGROEVE**.

“De Bus past niet in mergelgrot” (Limburgs Dagblad van 17.03.2000): Het televisiestation **SBS6** had de bus, van het gelijknamig tv-programma, in een grot in de **Sint PIETERSBERG** willen onderbrengen. Maar het gevaarte paste er niet in. Is dit nou niet echt jammer.

“Vuursteenmijn weer geopend” (Heuvelland Aktueel van 21.03.2000): de ongeveer 5000 jaren oude **VUURSTEENMIJN** is op 5 en 19 april weer open voor het publiek.

“Bekendmaking” (Heuvelland Aktueel van 28.03.2000): B en W van Valkenburg maken bekend dat de stichting Kasteel van Valkenburg een verzoek tot vergunning heeft ingediend voor het organiseren van een lentebeurs in de **FLUWEELENGROT** van 26 t/m 28 mei. De stands worden ingericht op de normale rondleidingroute. Er zal bovendien een *horecatuin* worden ingericht. Nieuw in het omvangrijke lijstje van tweede gebruik in de groeven: horecatuinen. onder het motto: “het belangrijkste van het tuinieren is het nathouden.

“Uitgemergeld. Zelfs in Zichen-Zussen-Bolder” (Het Belang van Limburg van 31.03.2000): een paginagroot artikel over de toeristische bijzonderheden van het dorp (of beter gezegd: de drie dorpen). Met daarbij uiteraard ook aandacht voor de mergel boven en ondergonds en een korte beschrijving van de enige toeristische bezoekmogelijk ondergonds: de **kuil onder de Lindestraat** van **Mon HEYNEN**.

“Riemst wil mergelgrotten beschermen” (Het Laatste Nieuws van 19.04.2000): Het gemeentebestuur wil de groeven van **CAESTERT** op haar grondgebied gaan beschermen. Met de bovengrond is dat al geschied, nu zijn de grotten aan de beurt. Deze groeven worden met voorrang behandeld en in een latere fase wil de gemeente de andere 77 (?) groeven van Riemst laten beschermen. Ook *de erkende grottenlopers* van de **vzw Hulpdienst Groeven** ondersteunen het initiatief. **Ton BREULS:** “

De grotten zijn levende musea die de geschiedenis vertellen van de mergel, de producten en de mensen die daar werkten”.

“Vleermuiswerkers steeds vaker ingezet in Limburg” (DdL van 21.04.2000): *Veel mensen reageren nog steeds paniekerig als ze vleermuizen in hun huis ontdekken. In Limburg zijn 33 zogenaamde vleermuiswerkers actief die hulp, meestal in de vorm van voorlichting, verlenen. Vorig jaar werden 74 meldingen ontvangen, waarbij 2879 vleermuizen werden geteld. De stichting Instandhouding Kleine Landschappen IKL heeft o.l.v. Jan KLUSKENS het netwerk van vleermuiswerkers opgebouwd.*

Met dank aan Ger Goessens, Erik Lamkin, Jacques Maes, Wiel Miseré en Johan Willems.

Bijgewerkt tot 24.04.2000.

Voor inlichtingen en kopieën kunt u terecht op het bekende redactieadres:

Bovenstraat 28

B 3770 Kanne Riemst

Tel/fax: (00 32) (0)12 45 40 59

Email: tbreuls@skynet.be

DRUKWERK

AFZ: NL 6228 GH 6

**Port betaald
Port payé
Maastricht
Pays-Bas**